

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 05.12.2025

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

MESEM uygulamasının yol açtığı çocuk işçiliği, ölümler ve yaralanmalara dikkat çekmek için barışçıl protesto eylemlerine katılan çok sayıda genç, son dönemde gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır.

- Gençlerin siyasi ve demokratik tepkilerini ifade etmeleri;
- Anayasa Madde 26 – İfade Özgürlüğü
- Anayasa Madde 34 – Toplantı ve Gösteri Hakkı
- AİHS Madde 10 ve Madde 11
- BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi

kapsamında güvence altındadır.

Buna rağmen kolluk güçlerinin orantısız müdahalelerde bulunduğu, savcılıkların ölçüsüz tutuklama taleplerinde bulunduğu, mahkemelerin ise tutuklamayı istisna değil kural haline getirdiği yönünde ciddi eleştiriler bulunmaktadır.

Ayrıca, çok sayıda gencin şiddete maruz kaldığı, gözaltında avukata erişimin engellendiği, uzun süreli tutuklamalarla cezalandırma niyeti güdüldüğü iddiaları vardır.

Bu durum devletin yargı eliyle toplumsal muhalefeti baskıladığı, gençleri hedef aldığı ve hukuk devletinin temelini zedelediği kaygısını artırmaktadır.

Bu bağlamda;

1. MESEM uygulamasına ilişkin protestolara katıldıkları gerekçesiyle 2023, 2024 ve 2025 yıllarında Gözaltına alınan, Tutuklamaya sevk edilen, Tutuklanan genç sayısı kaçtır ? Yaş dağılımları nedir ?
2. Gözaltına alınan gençlerin kaçına avukat erişimi ilk andan itibaren sağlanmıştır? Kaçına Baro müdafii atanmıştır ? Avukatla görüş hakkı engellenmiş midir ?
3. Tutuklama kararlarında somut hangi deliller esas alınmıştır ? “Toplumda infial” ve “kuvvetli suç şüphesi” gerekçeleri dışında somut gerekçeler var mıdır ?
4. Protestolara yönelik polis müdahalesi sırasında güç kullanımı ile ilgili kaç şikayet başvurusu yapılmıştır ? Kaçı hakkında idari veya ceza soruşturması başlatılmıştır ?
5. Gözaltına alınan gençlere yönelik darp, cebir, kötü muamele iddialarına ilişkin kaç adli rapor düzenlenmiştir ? Bu raporların akıbeti nedir ?
6. MESEM protestoları nedeniyle tutuklanan gençlerin tutukluluk süreleri ortalama ne kadardır ? Bu tutuklamalar tutuklamada ölçülülük ilkesi ile bağdaşmakta mıdır ?

7. Protesto hakkını kullanan gençlerin siyasi saikle hedef alındığı yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir ?

Bu iddiaları araştırmak üzere bir mekanizma işletilmiş midir ?

8. İfade özgürlüğü kapsamında barışçıl eylemlere katılan gençlerin tutuklanması nedeniyle Türkiye'nin AİHM önünde olası hak ihlali tazminat yükümlülüğü öngörülmüş müdür?

9. Bakanlığınız, tutukluluğun cezaya dönüştürülmesi, yargının siyasal baskı aracı haline getirilmesi eleştirileri hakkında ne düşünmektedir ? Bu algıyı gidermek adına ne yapmayı planlamaktasınız ?

10. MESEM protestolarına katılan gençlerin aileleri ile yapılan görüşmelerde, ailelere yönelik gözdağı, baskı, tehdit içeren herhangi bir uygulama iddiası bulunmakta mıdır ? Varsa bu uygulamaların sorumluları hakkında işlem yapılmış mıdır ?